

Če sami ne pridelamo dosti surovih pridelkov za-nje, ali bi ne mogli namesti izdelkov vvažati surovine in si izdelke domá izdelati, da bi zaslužek domá ostal? To pa še posebno zato, ker imamo mi mnogo delavnih moči, katere praznujejo ali si gredo drugam zaslužka iskat, katere bi lahko koristno porabili. Mi bi lahko izdelali ne samo za svoje potrebe vsega obilo, ampak bi lahko s svojimi izdelki zakladali še druge narode.

Da ne bomo preobširni za naš namen, poskusimo tukaj v izgled vzeti zopet naše predivstvo.

Naša Kranjska dežela ima po poprejšnji katastralni cenitvi počez okoli 230.000 oralov njivstva. Nista sicer povsod zemlja in podnebje ugodna za lan; vendar če bi bile okoliščine ugodne, bi se tu in tam pridelovalo mnogo lanú, kjer se ga zdaj ne. Sploh je severovzhodna stran naše dežele ugodna za lan, jugovzhodna pa ni ugodna. Vendar smemo reči, da vsaj v dveh tretjinah naše dežele je podnebje lanu ugodno, da bi zamogel rasti, če bi se ž njim skrbno ravnalo. Vzemimo, da bi se lan prideloval na 150.000 oralih. V Belgiji na priliko sejejo počez na vsake 30 oralov setve 1 oral lanú; v drugih deželah pa manj; v Šleziji na pr. na vsake 60 oralov še le 1 oral. Vzemimo mi primeru od poslednjih. To bi dalo pri nas 2500 oralov lanene posetve na leto. Ker smo po naših skušnjah računili, da priraste pri nas zdaj na oralu 680 funtov prediva, bi po takem pridelala naša dežela 17.000 centov prediva na leto. Če ga računimo po 30 gld., nam vrže 510.000 goldinarjev.

Nimam ravno pri rokah natančne naše kmetijske statistike, vendar smemo reči, da pridelamo zdaj počez 5000 centov prediva, pa rajši manj ko več. Računimo ga po 20 gold. cent, vrže 100.000 gold. Tukaj imamo primeru 1 k 5. Naš surovi pridelek bi po takem lahko petkrat povekšali, brez posebne umetnosti, pri sedanjem obdelovanji, samo da bi predivo lahko in dobro spod rok šlo.

Pa pri tem še ne smemo ostati. Vzemimo zdaj, da bi se naše predivo tudi doma spredlo in stkalo, da bi se naš surovi pridelek tudi podelal v lično blago, kakoršnega vidimo po naših prodajalnicah, kakoršnega dobivajo one iz Českých, Moravských, Dunajskih in drugih fabrik. Kak lep dobiček bi bil še le to! Računimo porabo predivskih izdelkov po primeru nekaterih drugih krajev 4 funte na leto na eno glavo, tako potrebujemo na leto v primeru 20.000 centov prediva. Po tem takem bi še naš pridelek ne zadostoval popolnoma samo za domače potrebe. Iz tega lahko razvidimo, koliko denarja izdamo vsako leto v druge dežele samo za plateno blago. Kje je pa še druga obleka?

Poglejmo še, koliko bi koristile naše predivoizdelovalnice in predilnice posebej na naš napredek in blagostanje. (Kon. prih.)

Slovansko slovstvo.

Bibliografske studije o knjižnici dra. Ljudevita Gaja.

Več je druga godina polovinom prevalila, odkako je g. Velimir Gaj započeo temeljito proučavati knjižnicu bivšu pokojnoga oca svoga, dra. Ljud. Gaja, a malu nisu dvie godine prošle, kako je s toga napustio omiljelu svoju narodno-novovjeku struku, — o kojoj je ponajviše oko jedanaest godina javno djelovao i svednevice radio u književnom polju hrvatskom i srbskom, — samo da uzmogne ovako posvetiti svu književnu dokolicu minucijoznu radu bibliografskomu.

Dovršiv gotovo dvogodišnji trud, kojim je prema sastavnoj uredbi sam glavom od kraja do konca poje-

dince komad po komad (oko 15.000) osim životopisne pismare pokojnikove stručno opisao čitavu knjižnicu, „da ova svetinja od svetinje narodnjega blaga i u znanstvenom pogledu i redu bude dostojna velikoga truda i spomena pokojnikova“, kako se znade, sad upravo nastoji oko izdanja posljedaka mučnih, pa gdješto i „suhoparnih“ prouka svojih pod gornjim nadpisom.

S više strana živo željeno i često iskano ovo djelo s pridodanim stvarnim uvodom — na množini zapisaka prikazuje podpun i vjeran knjigopis, ili spisak dragocjene i riedke sbirke slovenske, upravo sastavljen, da se sva kolika književno-poviestna celost, to jest cjelokupna knjižnica Gajeva, kano plemenita narodnja baština preda savremenikom i potomkom, koji će rado znati, te i pitati, šte je sve pokojni „preporoditelj hrvatske knjige“ u četrdeset godinu s neizkazanim trudom i nebrojnim troškom sastavno sabrao i po smrti ostavio?

Želi se, da za goreobznanjeno izdanje g. Velimir Gaj čas prije nadje dosta potrebne podpore; jer će ovaj trud njegov svrh svega moći poslužiti kano znatan prilog gradji književne poviesti.

S toga će naši časopisi ovoj svrsi nemalo privriediti, kad prime ovu viest, te na pomenuti književan trud obrate pozor našega svijeta. —ic.

* (*Imenik šol in učiteljev po Slovenskem*) je naslov knjižici, ki na 134 stranéh našteva šolske oblasti, šole in učitelje po slovenskem Štajarskem, Kranjskem, slovenskem Koroškem, Primorskem in slovenskem Ogerskem, in je prva te vrste v slovenskem jeziku. Spisal in sestavil jo je z velikim trudom gosp. učitelj M. Močnik, založilo pa „Slovensko učiteljsko društvo“ in tiskal R. Milic v Ljubljani. Udje omenjenega društva dobijo to knjižico brezplačno, vsak drug pa si jo lahko kupi pri g. Milicu na Starem trgu v Ljubljani mehko vezano za 50 krajc., trdo vezano za 56 kr.; po pošti naročena velja 4 kr. več. Ker je ta knjiga sploh marsikomu koristna, učiteljem pa skoro neobhodno potrebna, prepričani smo, da bodo vsaj učitelji segli po nji. Gospodu M. Močniku gre zaslužena hvala za velikanski trud pri njenem uredovanji.

Zabavno berilo.

Moj pès.

Smešnica, spisal J. Aléšovec.

(Dalje.)

Ko hočem zopet pognati konja, kaj zagledam tik voza? Pèsa, tistega pèsa, ki me je bil danes v tako zadrego spravil. Kakor zjutraj, je tudi zdaj stal neupajoč se prav k vozu. Prvi nagib v meni je bil, da mahnem z bičem po njem in ga odpodim, pa premislim si; kaj more neumna žival za to, kar je storila? Pišče se jej je nenavadno zdelo in ker je lovskega plemena, ga je vjela in meni prinesla, misleča, da se bo s tem meni prikupila. Saj tudi pameten človek marsikaj stori, da bi se komu prikupil, dasiravno je v očeh hladnokrvnih mišljencev škodljivo. Na priliko: marsikak policijski svetovalec konfiscira kak njemu neprijeten list, misleč, s tem se prikupiti vladi.

Tako premišljevanje mi ohladi kri in na mestu, da bi zapodil pèsa, mu mignem z roko, da gré z mano. Vesel skoči pred voz in teče pred konjem do ograje, ki je bila nastavljena krog našega posestva. Tu postoji, kakor da bi hotel slovo vzeti od mene. Najbrže ga je včeraj naš hlapec podil do sem, in to si je brezdomo-